

Journal of Asia Social Science Studies Original Article

Received: 5 April 2024

Revised: 15 April 2025

Accepted: 23 April 2025

การศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบนโยบายการปราบปรามยาเสพติดกับนโยบายเปลี่ยนผู้เสพเป็น
ผู้ป่วย : กรณีศึกษาระดับหมู่บ้านในจังหวัดกาญจนบุรี

A Comparative Study of the Impact of the Drug Suppression Policy and the Policy of
Treating Drug Users as Patients: A Case Study of Village-Level in Kanchanaburi
Province.

นายธนโรจน์ หล่อธนะไพศาล¹

Mr.Tanaroj Lortanapaisan

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการ
ปราบปรามยาเสพติดกับนโยบายเปลี่ยนผู้เสพเป็นผู้ป่วยในระดับหมู่บ้าน จังหวัดกาญจนบุรี รวมถึงการวิเคราะห์
ความแตกต่างของผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจจากการดำเนินนโยบายทั้งสองในชุมชน และศึกษาความ
คิดเห็นและทัศนคติของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับผลของนโยบายที่ดำเนินการ โดยใช้วิธีการวิจัยแบบมี
ส่วนร่วม ซึ่งมีการเก็บข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกตการณ์ชุมชน 1 ปี ผลการวิจัยพบว่า
นโยบายการปราบปรามยาเสพติดในระดับชุมชนสามารถลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในระยะสั้นได้ แต่ยังคงมี
ข้อจำกัดในการจัดการปัญหาผู้เสพในระยะยาว โดยเฉพาะในกรณีของการขาดแคลนระบบการบำบัดรักษาและ
ฟื้นฟูที่มีประสิทธิภาพ แต่สมาชิกในชุมชนยังต้องการให้มั่นนโยบายนี้ต่อไปแม้การปราบปรามอาจทำให้เกิดความตึง
เครียดในชุมชนและการแยกตัวของผู้เสพจากสังคม ในขณะที่นโยบายเปลี่ยนผู้เสพเป็นผู้ป่วยกลับพบว่าไม่ค่อย
ได้รับการตอบรับจากชุมชน แม้ฟื้นฟูผู้เสพให้กลับคืนสู่สังคมเป็นที่ต้องการของชุมชน แต่ชุมชนมีทัศนคติใน
ทางบวกเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้เสพโดยไม่มองเป็นอาชญากรและเห็นว่าผู้เสพที่ได้รับการบำบัดมีโอกาสในการ
กลับไปดำเนินชีวิตได้ตามปกติ การเปรียบเทียบผลกระทบการดำเนินนโยบายทั้งสองพบว่า นโยบายปราบปรามยา
เสพติดส่งผลให้เกิดความปลอดภัยในระยะสั้น แต่ในระยะยาวยังคงมีปัญหาผู้เสพที่ไม่สามารถกลับคืนสู่สังคมได้
ส่วนการเปลี่ยนผู้เสพเป็นผู้ป่วยช่วยลดผลกระทบทางสังคมและส่งผลดีในระยะยาว แต่กลับไม่มีผลทำให้ผู้เสพ
ลดลงแต่อย่างใด ทั้งสองนโยบายมีข้อดีและข้อจำกัดของตนเอง แต่การผสมผสานระหว่างการบังคับใช้กฎหมายกับ

¹คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ; Faculty of law –Western University ,Thailand

Corresponding author, e-mail: tallmanandtallman @gmail.com, Tel. 081-8437249

การบำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติดอย่างเหมาะสมและยั่งยืนอาจจะเป็นทางออกที่มีประสิทธิภาพในการจัดการปัญหา
ยาเสพติดในชุมชนได้

คำสำคัญ: ผลกระทบ, นโยบายปราบปรามยาเสพติด, นโยบายเปลี่ยนผู้เสพเป็นผู้ป่วย, ระดับหมู่บ้าน, กาญจนบุรี

Abstract

This study aims to examine and compare the impacts of the drug suppression policy and the policy of treating drug users as patients at the village level in Kanchanaburi Province. It also analyzes the differences in the social and economic impacts resulting from the implementation of both policies in the community, and investigates the opinions and attitudes of the community and stakeholders regarding the outcomes of the policies. The research employs a participatory research method, collecting data through interviews, focus group discussions, and community observations over one year. The findings reveal that the drug suppression policy at the community level can reduce the spread of drugs in the short term but still faces limitations in addressing the problem of drug users in the long term, especially due to the lack of an effective rehabilitation and treatment system. Despite this, community members still desire the continuation of this policy, although the suppression may cause tension in the community and the marginalization of drug users, which affects relationships between community members and stakeholders. On the other hand, the policy of treating drug users as patients received less support from the community, although the idea of rehabilitating drug users and reintegrating them into society was welcomed. The community had a positive attitude towards helping drug users without labeling them as criminals and believed that those who were treated had a chance to return to normal life. A comparison of the social and economic impacts of both policies revealed that the drug suppression policy provided short-term safety but still left the problem of drug users who could not reintegrate into society. Meanwhile, the policy of treating drug users as patients helped reduce social impacts and showed long-term benefits, but it did not lead to a significant reduction in the number of drug users. Both policies have their own advantages and limitations, but a combination of law enforcement and effective, sustainable rehabilitation for drug users could be an effective solution to addressing the drug problem in the community.

Keywords: Impact, Drug Suppression Policy, Policy of Treating Drug Users as Patient, Village-Level, Kanchanaburi

1. บทนำ

การแพร่ระบาดของยาเสพติดโดยเฉพาะยาบ้าในระดับหมู่บ้านของไทยเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสังคมในหลายด้านโดยเฉพาะในด้านสุขภาพ การศึกษา และความมั่นคงของสังคม ยาเสพติดไม่เพียงแต่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ แต่ยังสร้างความเดือดร้อนต่อครอบครัวและชุมชนที่ผู้เสพยาอาศัยอยู่ สถานการณ์การแพร่ระบาดและข่าวที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในประเทศไทยยังคงมีให้เห็นและติดตามกันอย่างต่อเนื่องโดยไม่มีแนวโน้มว่าจะลดลง ในขณะที่ปัญหาการแพร่ระบาดในหมู่บ้านหรือชุมชนก็ไม่มีแนวโน้มที่จะลดลง ที่สำคัญปัญหา ยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนอายุไม่เกิน 24 ปีมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (คณะทำงานจัดทำรายงานสุขภาพคนไทย, 2566)

เมื่อพิจารณานโยบายยาเสพติดของไทยในรอบ 20 ปีที่ผ่านมา นโยบายเกี่ยวกับยาเสพติดสามารถจำแนกเป็นสามด้านคือ นโยบายการป้องกัน (Prevention) โดยการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก โดยเฉพาะในกลุ่มเด็ก เยาวชนโดยอาศัยสถานศึกษา วัด เป็นหลัก นโยบายการปราบปราม (Suppression) ที่ปราบปรามเครือข่ายยาเสพติด ผู้ค้ายาเสพติดโดยบังคับใช้กฎหมายโดยเฉพาะโทษทางอาญาแก่ผู้เสพยาและผู้ค้ายาเสพติด ที่มีตำรวจและฝ่ายปกครองเป็นผู้นำ นโยบายการบำบัดและฟื้นฟู (Rehabilitation) โดยการจัดโปรแกรมบำบัดผู้ติดยา ที่มีฝ่ายสาธารณสุขมีบทบาทนำ ทั้งสามนโยบายอาศัยกลยุทธ์ที่แตกต่างกันไปและมีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย ในขณะที่สถานการณ์ของยาเสพติดมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก โดยเฉพาะยาเสพติดที่กลุ่มผู้ผลิต ผู้ค้าหันกลับมาเน้นหนักที่ยาบ้าเป็นหลัก ส่งผลให้การผลิตยาบ้า การแพร่กระจายยาบ้าเพิ่มสูงมากขึ้นในประเทศไทย และกลายมาเป็นปัญหาหลักของยาเสพติดไทยในที่สุด (ศศิวิมล คำเมือง, สระเกตุ ปานเถื่อน, ธีรตนย์ คงสิทธิ์รัตนตระกูล และภาสกร ดอกจันทร์ , 2565)

ประเทศไทยได้ใช้นโยบายทั้งสามด้านควบคู่กันต่อมาในปี 2546 รัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ได้หันไปเน้นหนักนโยบายปราบปรามยาเสพติด โดยประกาศสงครามกับยาเสพติด และนโยบาย “ผู้เสพ คือ ผู้ป่วย” เป็นการปรับเปลี่ยนนโยบายยาเสพติดครั้งสำคัญของรัฐบาล หลังจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ(คสช.)ฉบับที่ 108/2557 ลงวันที่ 21 กรกฎาคม 2557 มีเจตนารมณ์ให้โอกาสแก่ผู้ต้องสงสัยว่าใช้ยาเสพติดสามารถเข้ารับการบำบัดฟื้นฟู รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาได้เปลี่ยนนโยบายกลับมาเน้นนโยบายบำบัดและฟื้นฟู ภายใต้ นโยบายเปลี่ยนผู้เสพเป็นผู้ป่วยเพื่อหวังลดปัญหา ยาเสพติดในหมู่บ้าน นโยบายปราบปรามยาเสพติดของไทยมีจุดมุ่งหมายในการควบคุมและลดปัญหา ยาเสพติดในสังคมโดยมุ่งไปที่ด้านอุปทาน (Supply) โดยมุ่งเน้นการใช้มาตรการทางกฎหมายที่เข้มงวด เช่นการจับกุมและดำเนินคดีผู้ค้าและผู้เสพยาเสพติดเพื่อลดช่องทางจำหน่ายลง

โดยเฉพาะการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดในพื้นที่เสี่ยง(สำนักงาน ป.ป.ส.,2564) ซึ่งการดำเนินการนี้มีจุดประสงค์ในการลดจำนวนผู้เสพยาและการจำหน่ายยาเสพติดในสังคม (กองบังคับการตำรวจปราบปรามยาเสพติด, 2565) อย่างไรก็ตามมีข้อวิจารณ์เกี่ยวกับประสิทธิภาพของนโยบายนี้โดยเฉพาะในแง่ของผลกระทบทางสังคมและความสามารถในการลดจำนวนผู้เสพยาในระยะยาวจากการศึกษาในต่างประเทศ ในขณะที่นโยบาย “เปลี่ยนผู้เสพยาเป็นผู้ป่วย” ของไทยเป็นแนวทางในปัจจุบันที่มุ่งเน้นการดูแลผู้เสพยาเสพติดให้ได้รับการรักษาและฟื้นฟูจากปัญหาเสพติด โดยไม่เน้นการลงโทษในลักษณะทางกฎหมายอย่างเดียวเป็นการแก้ไขปัญหาที่ด้านอุปสงค์ (Demand) โดยลดผู้ซื้อลง ให้มองผู้เสพยาเป็นบุคคลที่ต้องการการรักษาทางการแพทย์และจิตเวชเพื่อช่วยให้พวกเขาสามารถกลับสู่สังคมได้อย่างปกติสุข (สำนักงาน ป.ป.ส., 2563) นโยบายนี้ได้รับการสนับสนุนจากหลายฝ่ายรวมทั้งการศึกษาในต่างประเทศว่าเป็นวิธีการที่ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพในการลดปัญหาเสพติดลงได้(กรมการแพทย์, 2563)

ผลจากนโยบายเมื่อนำนโยบายเปลี่ยนผู้เสพยาเป็นผู้ป่วยมาปรับใช้กับประเทศไทย กลับปรากฏว่าผู้เสพยากลับเพิ่มจำนวนมากขึ้น กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานสถิติแห่งชาติ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการภายใต้นโยบายและแผนระดับชาติ ว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ประชาชนในหมู่บ้านระบุว่ามียาเสพติดเทียบกับอดีตพบว่าร้อยละ 25.8 ระบุว่ามียาเสพติดเพิ่มขึ้น (สำนักงานสถิติแห่งชาติ,2566)

ในขณะที่รายงานสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์คดี พ.ร.บ. ยาเสพติดทั่วประเทศ สำรวจโดยกรมราชทัณฑ์ ณ วันที่ 1 มกราคม 2568 พบว่ามีผู้ต้องราชทัณฑ์ทั้งสิ้น 203,875 คน หรือเทียบเท่ำร้อยละ 71.79 ของผู้ต้องขังทั่วประเทศ (กรมราชทัณฑ์,2568) จะเห็นได้ว่าคดียาเสพติดนับว่าเป็นคดีที่พบผู้ต้องขังมากที่สุดเมื่อเทียบกับคดีอื่นๆ ในประเทศไทยและเป็นผู้ต้องขังคดีเมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) จำนวน 129,686 คน หรือมากกว่าร้อยละ 50 ของผู้ต้องขัง ทั้งที่ผลการศึกษากาใช้นโยบายในต่างประเทศให้ผลที่ตรงกันข้าม การเปลี่ยนแปลงนโยบายยาเสพติดของไทยมีปัญหาอะไรเกิดขึ้นในการนำนโยบายไปปฏิบัติ?

การศึกษาในครั้งนี้มุ่งศึกษาการเปรียบเทียบผลกระทบจากทั้งสองนโยบายที่ใช้ในการจัดการกับปัญหายาเสพติดในระดับหมู่บ้านโดยมุ่งไปที่ยาบ้า โดยศึกษาที่จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดสูง (ศูนย์พัฒนาข้อมูลกระบวนการยุติธรรม, 2557,น.19) โดยการศึกษาจะพิจารณาเปรียบเทียบผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินนโยบายทั้งสองในด้านต่างๆ ที่สำคัญคือการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน การยอมรับจากประชาชนในท้องถิ่น และผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน การศึกษาในครั้งนี้มีความสำคัญเนื่องจากจะช่วยให้สามารถประเมินได้ว่านโยบายใดมีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาเสพติดในระดับหมู่บ้านของไทยอย่างยั่งยืน และเหมาะสมกับบริบทของชุมชนในประเทศไทยจริงๆ ซึ่งอาจช่วยพัฒนานโยบายที่สามารถนำไปปรับใช้ในระดับชาติ เพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้นในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลกระทบในด้านการระบอบของการเปลี่ยนแปลงนโยบายปราบปรามยาเสพติด กับนโยบายเปลี่ยนผู้เสพเป็นผู้ป่วยในระดับหมู่บ้าน จังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจจากการดำเนินนโยบายทั้งสองในชุมชน
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและทัศนคติของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับผลของนโยบายที่ดำเนินการ
4. เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหรือพัฒนานโยบายเกี่ยวกับการจัดการปัญหาเสพติดในระดับท้องถิ่น

3.วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาการเปรียบเทียบผลกระทบจากการดำเนินนโยบายการปราบปรามยาเสพติดกับนโยบายเปลี่ยนผู้เสพเป็นผู้ป่วยในระดับหมู่บ้านในจังหวัดกาญจนบุรี โดยจะใช้วิธีการวิจัยเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Research) โดยการเก็บข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ซึ่งจะช่วยทำให้สามารถเปรียบเทียบผลกระทบทางสังคม เศรษฐกิจ และความคิดเห็นของชุมชนในแต่ละนโยบายได้อย่างชัดเจนและครบถ้วน

ในการศึกษาครั้งนี้ประชากรคือหมู่บ้านในจังหวัดกาญจนบุรี ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกหมู่บ้าน 1 แห่งในจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ และปัญหาการใช้ยาเสพติดที่มีความเหมาะสมในการศึกษา และเป็นพื้นที่ที่มีการดำเนินนโยบายการปราบปรามยาเสพติดและนโยบายการเปลี่ยนผู้เสพเป็นผู้ป่วยในช่วงเวลาที่ผ่านมามีผลสมควร เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลกระทบของนโยบายทั้งสองในระดับหมู่บ้าน

ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้วิธีการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Research) ซึ่งมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ และการสะท้อนผลลัพธ์ การเก็บข้อมูลวิจัยจะทำการเข้าพื้นที่หมู่บ้านที่เลือกเป็นกรณีศึกษา 1 วัน/สัปดาห์ โดยใช้ระยะเวลา 1 ปี เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและช่วยให้การเก็บข้อมูลมีความแม่นยำและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น การเก็บข้อมูลจะทำทั้งในรูปแบบทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพและ ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เช่นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews)ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับนโยบายทั้งในระดับชุมชนและระดับผู้เสพ การสนทนากลุ่ม การสำรวจความคิดเห็นเบื้องต้นของประชาชนในหมู่บ้านเกี่ยวกับผลกระทบจากนโยบาย การสังเกตการณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยแบบมีส่วนร่วมจะถูกนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) ซึ่งจะเน้นการตีความข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อค้นหาหัวข้อหลักๆ ที่เกิดขึ้นจากข้อมูลและเปรียบเทียบผลกระทบจาก

นโยบายทั้งสอง ในขณะที่เดียวกันจะมีการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณที่สามารถใช้ในการเปรียบเทียบผลกระทบได้

4.ผลการวิจัย

การเปรียบเทียบผลกระทบจากนโยบายการปราบปรามยาเสพติดกับนโยบายเปลี่ยนผู้เสพเป็นผู้ป่วย รวมถึงการศึกษาความคิดเห็นและทัศนคติของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับผลของนโยบายที่ดำเนินการ ปรากฏผลดังนี้

1.เปรียบเทียบการแพร่ระบาดของยาเสพติดระหว่างนโยบายการปราบปรามยาเสพติดกับนโยบายเปลี่ยนผู้เสพเป็นผู้ป่วย

จากการวิจัยพบว่านโยบายการปราบปรามยาเสพติดในหมู่บ้านที่ดำเนินการในช่วงเวลาที่ผ่านมาก่อนเปลี่ยนแปลงนโยบายส่งผลให้เกิดการลดลงของการแพร่ระบาดของยาเสพติดในบางพื้นที่ของหมู่บ้าน โดยคนในชุมชนส่วนใหญ่เห็นว่าการบังคับใช้กฎหมายช่วยให้ผู้เสพห่างไกลจากการซื้อและใช้ยาเสพติด เนื่องจากการจับกุมและการตรวจค้นที่เข้มงวดซึ่งขณะใช้นโยบายนี้จากการสนทนากลุ่มมีผู้เสพจริงในหมู่บ้านเพียงไม่เกิน 5 ราย และมีผู้เสพเป็นครั้งคราวจำนวนน้อยโดยเฉพาะในเยาวชน โดยมีผู้ค้ายาเสพติดในหมู่บ้านไม่เกิน 5 ราย ถูกจับกุมดำเนินคดี 4 รายโดยมีเพียง 1 รายถูกดำเนินคดีในความผิดฐานจำหน่ายยาเสพติด อีกสามรายถูกดำเนินคดีเป็นผู้เสพยาเสพติด หลังการพันโทษผู้ค้า 1 รายเลิกจำหน่ายยาเสพติด ในขณะที่อีก 3 รายยังคงกลับมาจำหน่ายยาบ้าเช่นเดิม ขณะใช้นโยบายนี้มีผู้เสพที่จำหน่ายยาบ้าลักษณะแบ่งปันให้ผู้อื่นจำนวนน้อย แต่ในขณะเดียวกันก็พบว่ากลุ่มผู้เสพในบางส่วนต้องให้มีการดูแลและการบำบัด โดยผู้เสบบางคนที่ถูกจับกุมดำเนินคดีแล้วกลับไปใช้ยาเสพติดอีก หลังจากได้รับการปล่อยตัวจากการควบคุม

การวิจัยพบว่านโยบายการเปลี่ยนผู้เสพเป็นผู้ป่วยได้รับการตอบรับที่ดีจากชุมชน โดยเฉพาะในด้านการฟื้นฟูผู้เสพให้กลับคืนสู่สังคม โดยพบว่ามี 2 ครอบครัวที่มีผู้เสพได้รับการบำบัดรักษาจากการสัมภาษณ์ให้ความเห็นว่านโยบายนี้ช่วยลดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการเสพยาและทำให้ผู้เสพได้รับการดูแลมากขึ้น แต่ผลกระทบของนโยบายนี้ภายในหมู่บ้านกลับทำให้ผู้บังคับใช้กฎหมายเข้มงวดน้อยลงอย่างมากและคนในชุมชนเข้าใจคลาดเคลื่อนว่าการเสพยาไม่ต้องรับโทษและการมียาบ้าจำนวนไม่เกิน 5 เม็ดไม่ต้องรับโทษโดยเปลี่ยนจากผู้ขายยาเสพติดเป็นผู้ป่วย ซึ่งจากการสังเกตการณ์ส่วนใหญ่กล่าวถึงนโยบายในลักษณะต่อเนื่องเทียบเคียงกับนโยบายกระท่อม และกัญชาที่มาจากความเข้าใจผิด ผลนโยบายทำให้การแพร่ระบาดของยาบ้าในหมู่บ้านเกิดผู้ค้ารายย่อยที่หลบเลี่ยงจำหน่ายจำนวนเพิ่มมากขึ้นในหมู่บ้าน ยาบ้าสามารถหาซื้อได้ง่ายขึ้นจากผู้เสพด้วยกัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นข้อมูลจากการสนทนากลุ่มคือผู้เสพยาบ้าเป็นครั้งคราวเพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่างมากไม่ต่ำกว่า 20 คนโดยเฉพาะในวัยรุ่นและผู้ค้ารายย่อยก็เพิ่มจำนวนมากขึ้นจากเดิมที่มีเพียง 3-5 รายเพิ่มเป็นจำนวนมาก โดยกลายเป็นผู้เสพและผู้ค้าด้วย

ที่พบได้ทั่วไป เพราะเข้าใจว่าการมียาบ้าจำนวนน้อยไม่มีความผิดเพราะเป็นเพียงผู้เสพที่ไม่ต้องรับโทษ ประกอบกับ
ขาดการปราบปรามจับกุมในพื้นที่

2.เปรียบเทียบผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจจากการดำเนินนโยบายทั้งสอง

การเปรียบเทียบผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจระหว่างนโยบายปราบปรามยาเสพติดและนโยบาย
เปลี่ยนผู้เสพเป็นผู้ป่วยพบว่า ในด้านสังคมนโยบายปราบปรามทำให้คนในชุมชนรู้สึกปลอดภัยจากการแพร่ระบาดของ
ของยาเสพติดโดยให้ความเห็นในลักษณะการเสพยาบ้าเป็นสิ่งต้องห้ามชัดเจน แต่มีผลกระทบด้านความสัมพันธ์ใน
ชุมชนโดยเฉพาะเมื่อมีการจับกุมและลงโทษผู้เสพที่ส่งผลให้เกิดความตึงเครียดในบางครัวเรือนที่ผู้เสพและผู้ค้าที่
ต้องดิ้นรนหาค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในกระบวนการพิจารณาคดีตั้งแต่ต้นในชั้นถูกจับกุมจนจบกระบวนการพิจารณาคดี
ในศาล ซึ่งมีทั้งการพยายามทำให้ได้รับโทษน้อยลงที่เกิดกับผู้เสพหลายราย และผู้ค้ารายย่อยจำนวน 3 รายซึ่ง
ภายหลังก็ยังคงเป็นผู้ค้าในหมู่บ้านเช่นเดิมแม้ต้องโทษทางอาญา ในทางตรงข้ามนโยบายการเปลี่ยนผู้เสพเป็น
ผู้ป่วยช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน ผู้เสพผ่อนคลายความกังวลจากการถูกจับกุม และลดความขัดแย้งจาก
การรับมือกับปัญหาเสพติดโดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจเรื่องค่าใช้จ่ายที่คนในชุมชนส่วนใหญ่เห็นว่าจะไม่มีการ
ดำเนินคดีกับผู้เสพยาบ้าอีกต่อไปทำให้หมดกังวลในเรื่องค่าใช้จ่ายจากการดำเนินคดี ผลกระทบในภายหลังการ
เปลี่ยนแปลงนโยบายไม่ปรากฏว่ามีผู้เสพหรือผู้ค้ารายย่อยถูกจับกุมหรือดำเนินคดี ทั้งที่การแพร่ระบาดยาบ้าใน
หมู่บ้านกลับมากขึ้นกว่าเดิมอย่างมาก

3.ความคิดเห็นและทัศนคติของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ความคิดเห็นจากประชาชนในหมู่บ้านส่วนใหญ่เห็นว่านโยบายปราบปรามยาเสพติดสามารถลดความเสี่ยง
จากการแพร่ระบาดของยาเสพติดในระยะสั้นตรงเท่าที่เจ้าหน้าที่ยังปฏิบัติการเข้มงวด นอกจากนี้ยังมีความรู้สึก
ว่าการปราบปรามอาจทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนโดยเฉพาะกลุ่มผู้เสพที่รู้สึกว่าไม่ได้
รับการดูแลที่เหมาะสม และต้องการให้มีการบำบัดรักษาผู้เสพและควบคุมกับการปราบปรามจับกุมผู้ค้าในหมู่บ้าน

ในขณะที่นโยบายเปลี่ยนผู้เสพเป็นผู้ป่วย กลุ่มผู้เสพที่ได้รับการบำบัดมีความเห็นว่าพวกเขา รู้สึกว่ามีโอกาส
ในการเริ่มต้นใหม่และได้รับการสนับสนุนจากชุมชน โดยเฉพาะจากหน่วยงานรัฐและองค์กรภาคประชาสังคม ซึ่ง
ช่วยให้พวกเขามีกำลังใจในการฟื้นฟูตัวเองกลับสู่ชีวิตปกติ แต่ผู้เสพที่ได้รับการบำบัดทั้ง 2 รายภายหลังหันกลับมาใช้
ยาเสพติดอีกโดย 1 รายเสียชีวิตในเวลาต่อมา และอีก 1 รายเข้ารับการบำบัดอีก 2 ครั้งแต่ยังคงเสพยาบ้าอยู่ต่อไป
ภายหลังการบำบัดและกลายเป็นผู้จำหน่ายรายย่อยด้วย

ความคิดเห็นจากชุมชนเกี่ยวกับนโยบายทั้งสองพบว่าแม้ชุมชนมีทัศนคติที่หลากหลาย โดยบางส่วน
สนับสนุนการปราบปรามที่มีประสิทธิภาพในการลดปัญหาเสพติด ขณะที่บางส่วนเห็นด้วยกับการเปลี่ยนผู้เสพ
เป็นผู้ป่วย เนื่องจากเห็นว่าเป็นการรักษาและฟื้นฟูที่ยั่งยืนและช่วยให้ผู้เสพมีโอกาสในการกลับคืนสู่สังคมได้ โดย
สรุปส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่าควรต้องใช้นโยบายปราบปรามยาเสพติดเช่นเดิมควบคู่ไปกับการรักษาผู้เสพยาโดยให้

เหตุผลว่านโยบายเปลี่ยนผู้เสพเป็นผู้ป่วยกลับทำให้ยาบ้าระบาดมากขึ้นกว่าเดิมและประชาชนในชุมชนเห็นว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้การระบาดของยาเสพติดมากขึ้นกว่าเดิมอย่างชัดเจน

5.อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่านโยบายการปราบปรามยาเสพติดของไทยในระดับหมู่บ้านให้ผลดีกว่าในการลดจำนวนผู้เสพยาในระดับหมู่บ้านที่สามารถอธิบายได้จากหลายมุมมอง โดยเฉพาะในด้านของการลดการเข้าถึงยาเสพติดและการลดจำนวนผู้ค้ายาเสพติดในระยะสั้นโดยใช้กลยุทธ์การลงโทษอาญา เช่นเดียวกับการสร้างความตระหนักรู้ในสังคมเกี่ยวกับผลกระทบจากการใช้ยาเสพติด ซึ่งในบางกรณีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดช่วยลดอัตราการกระทำผิดและการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้านระดับหนึ่ง การปราบปรามยาเสพติดเน้นการลดอุปทาน(Supply Reduction)ของยาเสพติด โดยการควบคุมและลงโทษผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิต การค้ายาเสพติด และการเสพยาเสพติด การบังคับใช้กฎหมายในด้านนี้มุ่งหวังให้การกระทำผิดลดลง และป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสังคม การปราบปรามมีข้อดีในเรื่องของการปราบปรามกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดและการลดจำนวนผู้เสพยาในบางระดับ แต่ก็มีข้อจำกัดในเรื่องของผลกระทบทางสังคม และการก่อให้เกิดการทดแทนของตลาดยาเสพติดในบางกรณี นโยบายนี้ช่วยลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในระยะสั้นได้ นโยบายการปราบปรามยาเสพติดมักมีผลดีในระยะสั้นโดยการลดการเข้าถึงยาเสพติด โดยเฉพาะในพื้นที่ที่การบังคับใช้กฎหมายเข้มงวด อาทิเช่นการจับกุมผู้เสพยาและผู้ค้ายา ซึ่งสามารถทำให้การค้าขายยาเสพติดลดลงและเข้าถึงได้ยากขึ้นในบางพื้นที่ เช่นในกรณีของประเทศสวีเดน (Linder,& Edberg, 2016) และสหรัฐอเมริกา (Mauer, 2006 ; NIDA, 2017) ที่ได้มีการปราบปรามการค้าขายยาเสพติดอย่างเข้มงวด ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการจับกุมผู้เสพยาและผู้ค้ายาเสพติดสามารถทำให้ตลาดยาเสพติดมีขนาดเล็กลงในระยะสั้น และลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน นโยบายการปราบปรามจึงสามารถช่วยป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในระดับชุมชน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการกำหนดมาตรการเข้มงวดในการสืบสวนและจับกุม นอกจากนี้ยังสามารถลดการกระทำผิดในบางกรณีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เช่นการป้องกันการใช้ยาเสพติดในสถานที่สาธารณะ การปราบปรามในลักษณะนี้ช่วยให้พื้นที่นั้นๆ มีความปลอดภัยมากขึ้นและลดความเสี่ยงจากผลกระทบทางสังคมที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ยาเสพติด เช่นเดียวกับผลการศึกษาจาก Pereira et al. (2018) พบว่านโยบายการปราบปรามในชุมชน โดยเฉพาะในเมือง Rio de Janeiro สามารถลดการค้ายาเสพติดและความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับยาได้ในบางพื้นที่ แต่ก็ยังมีข้อจำกัดในการลดการเสพยาในระยะยาว เนื่องจากการบังคับใช้กฎหมายทำให้ผู้เสพนี้อพยพในพื้นที่ต่างๆ และไม่สามารถได้รับการรักษาหรือบำบัดที่เหมาะสม

ในขณะที่ความล้มเหลวของนโยบายเปลี่ยนผู้เสพเป็นผู้ป่วยของไทย ในระดับหมู่บ้านที่กลับทำให้ผู้เสพยามีจำนวนเพิ่มขึ้นมากตรงข้ามกับผลการศึกษาในต่างประเทศอาจอธิบายโดยทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคม (Social Cognitive Theory) ทฤษฎีนี้มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมโดยการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ

ผู้อื่นและจากการได้รับการสนับสนุนจากชุมชนและคนใกล้ชิด การรับการบำบัดรักษาและการสนับสนุนจากครอบครัวหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ที่ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยแวดล้อมที่ใกล้ชิดดังกล่าวยังไม่มีอิทธิพลเพียงพอให้ผู้เสพและผู้ค้ารายย่อยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้

ผลการศึกษาในต่างประเทศกลับตรงข้ามกับในไทยที่พบว่านโยบายปราบปรามยาเสพติดไม่ค่อยมีผลต่อการลดการระบาดในชุมชนเช่นในสหรัฐอเมริกา และการจับกุมผู้เสพยาพบว่ามีผลกระทบทางลบต่อผู้เสพในระยะยาว โดยการจับกุมและลงโทษไม่ได้ช่วยลดการเสพยาเสพติด แต่กลับส่งผลให้เกิดการทดแทนและเพิ่มจำนวนผู้เสพใหม่ (Smith, 2016) ในประเทศอังกฤษพบว่าการใช้การบำบัดและการฟื้นฟูผู้เสพมีผลในการลดการเสพซ้ำและช่วยให้ผู้เสพสามารถกลับสู่สังคมได้ดีกว่าเมื่อเทียบกับนโยบายการปราบปราม (Taylor et al., 2017) ในประเทศบราซิลพบว่านโยบายปราบปรามทำให้เกิดการลักลอบขนส่งยาเสพติดในปริมาณที่มากขึ้น และไม่สามารถลดปัญหาเสพติดได้ในระยะยาว (Junior et al., 2018) ในเกาหลีใต้พบว่านโยบายการปราบปรามมีผลในการเพิ่มอัตราการกักขังและไม่สามารถลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้ตามเป้าหมาย (Jung et al., 2020)

ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นว่าผลการวิจัยอาจมีสาเหตุมาจากสภาพทางสังคมในต่างประเทศที่เป็นเมืองที่พัฒนาแล้วมากกว่าประเทศไทยและการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดและชัดเจน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่การบังคับใช้กฎหมายมีความเข้มข้นสูง (ประธาน วัฒนวาณิช ,2541) ผู้เสพยาอาจรู้สึกว่าการเสพยาเสพติดเป็นสิ่งที่เสี่ยงมากขึ้น ทั้งในแง่ของการถูกจับกุมและผลกระทบทางกฎหมายทำให้เกิดการลดลงของผู้เสพในระยะสั้นๆ ซึ่งอาจเป็นผลดีในการลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในบางพื้นที่ ประชาชนในชุมชนมีความตระหนักรู้และความกลัวในเรื่องของผลกระทบจากการเสพยาเสพติดมากขึ้นทำให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของทั้งผู้เสพและคนในชุมชน (สมบัติชัยวิชย์,2563) ซึ่งอาจทำให้จำนวนผู้เสพลดลง เนื่องจากมีการขยายผลการลงโทษที่ชัดเจนและทำให้ผู้เสพไม่กล้าที่จะเสพ การตรวจสอบที่เข้มงวดในพื้นที่ หรือการจับกุมผู้ที่เกี่ยวข้องในวงการค้ายาเสพติด การทำลายแหล่งที่มาของยาเสพติดอาจทำให้การเข้าถึงยาเสพติดยากขึ้น ทำให้ผู้เสพมีโอกาสที่จะหยุดเสพหรือไม่สามารถเข้าถึงยาได้ง่ายเท่าเดิม ความกลัวจากการถูกจับกุม การติดคุก หรือการถูกกีดกันจากสังคมอาจทำให้ผู้เสพหยุดการเสพในระยะสั้น (สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย,2564) นอกจากนี้การที่รัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่รัฐมีบทบาทในการสร้างกฎระเบียบที่เข้มงวดจะทำให้ผู้เสพไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเสพหรือหลบซ่อนตัวได้ง่ายๆ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้เสพจำนวนมากลดลง ในขณะที่นโยบายเปลี่ยนผู้เสพเป็นผู้ป่วย การควบคุม บังคับ หรือการลงโทษที่จะมีผลต่อผู้เสพมีผลกระทบน้อยกว่ามากอย่างเห็นได้ชัดเจน ผู้เสพยาเสพติดรายใหม่จึงมีไม่ความวิตกกังวลหรือเกรงกลัวต่อผลเสียที่จะเกิดกับกบตันทำให้จำนวนผู้เสพยาเพิ่มขึ้นอย่างมากภายในหมู่บ้านภายหลังเปลี่ยนแปลงนโยบาย

6.สรุป

จากการศึกษาผลกระทบของนโยบายการปราบปรามยาเสพติดของไทยในระดับหมู่บ้านพบว่านโยบายนี้สามารถลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดและการเข้าถึงยาเสพติดในระยะสั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด ซึ่งมีผลทำให้การค้าขายยาเสพติดลดลงและผู้เสพยารายใหม่ลดน้อยลง ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง การปราบปรามยังช่วยสร้างการตระหนักรู้ในสังคมถึงผลกระทบจากการใช้ยาเสพติด รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดการระมัดระวังจากประชาชนในการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยการลงโทษทางกฎหมายที่เข้มงวดทำให้มีการลดลงของการเสพยาในบางกลุ่มประชากรในพื้นที่ที่นโยบายได้รับการบังคับใช้ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าการลดจำนวนผู้เสพยาและผู้ค้ายาเสพติดในระยะสั้นของไทยในระดับหมู่บ้านสามารถเกิดขึ้นได้จากการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและการจับกุมผู้กระทำผิดจำนวนมาก แม้ว่านโยบายนี้อาจมีผลกระทบในระยะยาว เช่นผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน ความตึงเครียดหรือความสัมพันธ์ในชุมชน การขาดการบำบัดรักษาผู้เสพยา แต่ก็ยังถือว่าเป็นนโยบายที่สามารถลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้ในเวลาสั้นๆ ในขณะที่นโยบายเปลี่ยนผู้เสพยาเป็นผู้ป่วยอาจสร้างสัมพันธภาพที่ดีในชุมชนแต่กลับสร้างผลกระทบทำให้เกิดผู้เสพยาใหม่และผู้ค้ารายย่อยเกิดขึ้นจำนวนมาก โดยทั้งสองนโยบายอาจมีข้อดีต่างกันสอดคล้องกับทัศนคติของชุมชนส่วนใหญ่ที่ต้องการให้มีการดำเนินการทั้งสองนโยบายควบคู่กัน โดยเฉพาะนโยบายปราบปรามก่อนที่จะต้องมีการวางมาตรการเสริมเพิ่มเติมในการช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้เสพยาเพื่อให้สามารถบำบัดและกลับสู่สังคมได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นนโยบายการปราบปรามยาเสพติดยังสามารถถือเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในระยะสั้น โดยเฉพาะในการลดการเสพยาและการค้าขายยา แต่ต้องมีการเสริมสร้างมาตรการอื่นๆ เพื่อการแก้ไขปัญหาในระยะยาวที่มีความยั่งยืนมากขึ้นเช่นการบำบัดรักษาผู้เสพยา การฟื้นฟูจิตใจ และการส่งเสริมการป้องกันในระดับชุมชนควบคู่กันไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยที่ศึกษาผลกระทบจากนโยบายการปราบปรามยาเสพติดและนโยบายเปลี่ยนผู้เสพยาเป็นผู้ป่วย พบว่าแต่ละนโยบายมีผลดีในบางด้านแต่ก็มีข้อจำกัดที่ต้องได้รับการปรับปรุงเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ยั่งยืน ดังนั้นจึงขอเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังนี้

1. การบังคับใช้กฎหมายควบคู่กับการบำบัดรักษาผู้เสพยา แม้ว่านโยบายการปราบปรามยาเสพติดจะสามารถลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในระยะสั้นได้ แต่ในระยะยาวการดำเนินนโยบายนี้อาจไม่สามารถจัดการกับปัญหาการเสพยาได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นควรมีการบังคับใช้กฎหมายร่วมกับการให้การบำบัดรักษาผู้เสพยาที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เสพยาได้รับการฟื้นฟูและสามารถกลับคืนสู่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในกรณีของผู้เสพยาที่มีอาการเสพยาอย่างรุนแรง

2. การส่งเสริมการป้องกันในระดับชุมชน ยังคงเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถลดการเกิดปัญหายาเสพติดในระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ การให้ความรู้และการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับภัยจากยาเสพติดในชุมชนควรเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการปราบปราม ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการป้องกันยาเสพติดในชุมชน ซึ่งอาจแตกต่างกันไปในแต่ละสภาพแวดล้อม เช่นการสร้างกิจกรรมทางสังคมและการให้ความรู้ในโรงเรียนและหน่วยงานท้องถิ่น หน่วยงานทางศาสนา เพื่อให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปเข้าใจถึงภัยของยาเสพติดและสามารถป้องกันการใช้ยาเสพติดได้ในระยะยาว

3. การพัฒนามาตรการการควบคุมยาเสพติดที่ยั่งยืน เพื่อการควบคุมการใช้ยาเสพติดในระดับประเทศ โดยการส่งเสริมให้มีการบำบัดผู้เสพที่มีความจำเป็นและการป้องกันจากการใช้ในกลุ่มเสี่ยง ควรมีการพัฒนามาตรการในการควบคุมการเข้าถึงยาเสพติด โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง เช่นผู้เสพยาเสพติดในพื้นที่เสี่ยงสูง หรือผู้ที่มีประวัติการเสพติด ซึ่งการควบคุมดังกล่าวสามารถช่วยป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดในระดับใหญ่

เอกสารอ้างอิง

- กองบังคับการตำรวจปราบปรามยาเสพติด. (2565). *การดำเนินการตามนโยบายปราบปรามยาเสพติด*. กรุงเทพมหานคร: กองบังคับการตำรวจปราบปรามยาเสพติด.
- กรมการแพทย์. (2563). *นโยบายเปลี่ยนผู้เสพเป็นผู้ป่วย: แนวทางการรักษาผู้เสพยาเสพติดในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: กรมการแพทย์.
- กรมราชทัณฑ์. (2566). *รายงานสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์คดี พ.ร.บ. ยาเสพติดทั่วประเทศ: สํารวจ ณ วันที่ 1 มกราคม 2568*. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก http://www.correct.go.th/rt103pdf/report_result.php?date=2025-03-01&report=drug
- คณะกรรมการจัดทำรายงานสุขภาพคนไทย. (2566). *เปิด 4 ปัญหาใหญ่ “ยาเสพติดในชุมชน”*. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก https://www.thaihealthreport.com/th/articles_detail.php?id=182
- ประธาน วัฒนวาณิชณ์. (2541). การปฏิรูประบบการลงโทษโดยเน้นทางด้านอาชญาวิทยา. *บทบัณชิตย*, 54(4), 9-31.
- ศศิวิมล คำเมือง, สระเกตุ ปานเถื่อน, อีรณนย์ คงสิทธิ์รัตนตระกูล และ, ภาสกร ดอกจันทร์. (2565). นโยบายสาธารณสุขด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของประเทศไทย. *วารสารวิชาการ ธรรมศาสตร์*, 22(2), 409-420.
- สมบัติ ชัยวณิชย์. (2563). ปัญหาในการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 5(9), 278-294.

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย. (2564). *การศึกษาวินิจฉัยเกี่ยวกับสาเหตุการกระทำความผิดซ้ำในประเทศ*
ไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.). (2564). *แผนยุทธศาสตร์การ*
ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.oncb.go.th>

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.). (2563). *นโยบายการเปลี่ยนผู้เสพ*
เป็นผู้ป่วย: การดำเนินการเพื่อฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติด [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:
<https://www.oncb.go.th>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2566). *บทสรุปสำหรับผู้บริหาร การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินงาน*
ตามแผนปฏิบัติการภายใต้นโยบาย และแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายา
เสพติด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. สำนักงานสถิติแห่งชาติ
<https://www.nso.go.th> > storage > survey_detail

ศูนย์พัฒนาข้อมูลกระบวนการยุติธรรม. (2557). *สถานการณ์ยาเสพติดต่อกระบวนการยุติธรรมไทย*. กรุงเทพฯ:
สำนักงานกิจการยุติธรรม.

Jung, H. S., Kim, Y., & Park, J. (2020). *The effect of drug enforcement in South Korea: Analysis*
and challenges. *Journal of East Asian Studies*, 13(2), 145-158.
<https://doi.org/10.1080/17544700.2020.1734215>

Junior, M. S., Rodrigues, L. M., & Silva, R. (2018). *The effects of drug enforcement policies in*
Brazil: A critical review. *International Journal of Drug Policy*, 55, 21-30.
<https://doi.org/10.1016/j.drugpol.2017.08.003>

Linder, J., & Edberg, M. (2016). *The Swedish drug policy: A review of its consequences*.
Scandinavian Journal of Public Health, 44(2), 129-135.
<https://doi.org/10.1177/1403494815620671>

Mauer, M. (2006). *The impact of the "War on Drugs" on public health and justice*. National
Criminal Justice Reference Service. <https://www.ncjrs.gov>

National Institute on Drug Abuse (NIDA). (2017). *Principles of drug addiction treatment: A*
research-based guide (third edition). National Institutes of Health.
<https://www.drugabuse.gov/publications/principles-drug-addiction-treatment-research-based-guide-third-edition>

- Pereira, A. S., Costa, M. F., & da Silva, R. F. (2018). *Impact of drug policy and police interventions on the drug trade in Rio de Janeiro, Brazil. Journal of Substance Abuse Treatment, 95*, 18-27. <https://doi.org/10.1016/j.jsat.2018.10.003>
- Smith, J. (2016). *The impact of drug enforcement policies on drug abuse in the United States. Journal of Drug Policy, 12*(3), 45-59. <https://doi.org/10.1016/j.drugpol.2016.05.004>
- Taylor, B., Wilson, A., & Green, M. (2017). *A comparative study of drug enforcement versus treatment approaches in the UK. Addiction Research & Theory, 24*(2), 118-130. <https://doi.org/10.1080/16066359.2017.1313156>